

JACQUES VAN BOOM (1937 - 2004)

door H. van Wersch

Enige tijd geleden tipte mijn nichtje Cécile Schulte-van Wersch (wonende te Arnhem) mij dat haar vroegere buurjongen, mijn oud-leerling en onze dorpsgenoot Jacques van Boom overleden was. De landelijke pers besteedde in hun necrologieën ruimschoots aandacht aan deze wetenschapper en oud-Simpelveldenaar, terwijl zijn wetenschappelijke carrière in ons dorp onbekend is gebleven omdat de Limburgse kranten er helemaal geen melding van hebben gemaakt. Het leek me een goed en nuttig idee om daar via ons verenigingstijdschrift "De Bongard" verandering in aan te brengen.

Op 31 juli 2004 overleed Jacques van Boom op 67-jarige leeftijd in Oegstgeest. Hij was nog niet lang geleden als hoogleraar met emeritaat gegaan en heeft dus niet lang van zijn welverdiend pensioen kunnen genieten.

Hij was het grootste gedeelte van zijn wetenschappelijke carrière als hoogleraar bio-organische chemie aan de universiteit van Leiden verbonden. Daar hield hij zich voornamelijk bezig met chemisch onderzoek.

Voor vele collega-wetenschappers was Jacques van Boom een van de meest invloedrijke chemici van deze tijd. Daarnaast heeft hij mede aan de wieg gestaan van het ontrafelen van het menselijk DNA. Verder haalde hij de grenzen tussen scheikunde en biologie weg zodat biochemie één wetenschap werd.

Hij had vele internationale contacten met wetenschappers van niveau. Ook verschenen van zijn hand honderden publicaties, die in internationale tijdschriften, zoals Nature en Science, geplaatst werden, kortom een wetenschapper van formaat.

Jacques werd in de Kerkstraat no. 7 in Simpelveld geboren. Hij was de jongste uit een gezin van acht kinderen, te weten vijf jongens en drie meisjes. Zijn vader was afkomstig uit het noorden en kwam in Simpelveld wonen toe hij een baan als commies kreeg. Zijn moeder was een Simpelvelds meisje Wings.

Later zou dit gezin in de vishandel gaan en het was hard werken in het gezin van Boom om alle monden te voeden en de kinderen moesten allemaal al vroeg de handen uit de mouwen steken. Omdat Jacques de jongste was ging dat meehelpen grotendeels aan hem voorbij. Zijn moeder was al jong gestorven en de op een na oudste zus hield na de dood van moeder het gezin draaiende. Zij was getrouwd met Piet Merx en had vier zoons, zodat er een

huishouden met twaalf kinderen in huis was. Jacques zat in 1943/1944 in de eerste klas bij Meester Meijers.

Het schooljaar 1944/1945 was net begonnen toen Simpelveld op zaterdag 16 september om 19.30 uur door de Amerikanen van het Eerste Leger bevrijd

werd. Diezelfde dag overleed dr. H. Colijn, onze vroegere minister-president tengevolge van een hartverlamming in gevangenschap in Hinenau in Thüringen. Zondag 17 september was de luchtlanding boven Arnhem.

Van het onderwijs in klas 2 kwam weinig terecht omdat de school het grootste deel van het schooljaar door de Amerikanen bezet was en dus het geven van onderwijs aldaar niet mogelijk was.

In klas 3 ('45/'46) kreeg Jacques aanvankelijk meester Alfons Janssen, maar een paar maanden later vertrok deze naar Kerkrade en ik vervulde de school in Schimmert met de lagere school van mijn geboortedorp.

In die tijd waren de gemeenten ingedeeld in drie klassen. Grotere plaatsen zoals Heerlen en Kerkrade waren Klasse 1 en daar vond geen salarisaf trek plaats. Simpelveld was een Klasse 2 gemeente en daar werd 4% van je salaris ingehouden. Woonde je in kleinere dorpen, zoals Schimmert, dan werd zelfs 8% van je salaris ingehouden. In dit geval gingen zowel Fons Janssen als ik er beiden 4% in salaris op vooruit. Daarnaast wilde ik in verband met woningruimte graag naar Simpelveld terug.

Ik nam in januari 1946 de derde klas van meester Janssen over en kreeg daarmee Jacques van Boom als leerling. Hij was een van de kleinsten van de klas, zoals ook wel op schoolfoto's te zien is.

Klas 3 lag op de begane grond aan de achterkant van de lagere jongensschool aan de Irmstraat zoals de meeste lezers die de jon-

dictee. Echt gymnastiek kon je toen moeilijk geven want er was geen gymzaal en je kon alleen maar terecht op de speelplaats en dat vond ik verre van ideaal en daarom ging ik vaak met mijn leerlingen wandelen, bijvoorbeeld door het "langk getske", waar later de huizen van de Schilterstraat kwamen. Ik zei dan: "Jongens kijk nog eens goed want over een paar jaar is hier alles volgebouwd."

Onder het wandelen verteld ik dan nog verhalen over de lokale geschiedenis en ik hoopte op die manier bij een aantal leerlingen iets overgebracht te hebben wat men later heemkunde is gaan noemen.

De 47 leerlingen van klas 3 hadden natuurlijk een enorme leerachterstand want ze hadden in klas 2 bijna een heel schooljaar gemist. Dat was verre van ideaal en het was dus ook niet gek dat een flink deel van de klas niet bevorderd kon worden. Jacques, die

Jacques van Boom (derde rij van boven, achtste van links) in de vijfde klas bij meester Brouwers.

gensschool in Simpelveld bezocht hebben zich kunnen herinneren. Het was een rustige klas van 47 leerlingen. Vanuit het klaslokaal keek je aan de achterkant op een grote wei, lekker landelijk, en in die wei graasden koeien die soms hun kop door het raam staken, want ze wilden iets opsteken van de tafeltjes en het

toen als leerling middelmatig was, redde het wel en ging over. In de vierde klas ('46/'47) kwam hij bij meester Spierts en in klas 5 ('47/'48) bij meester Alfred Brouwers.

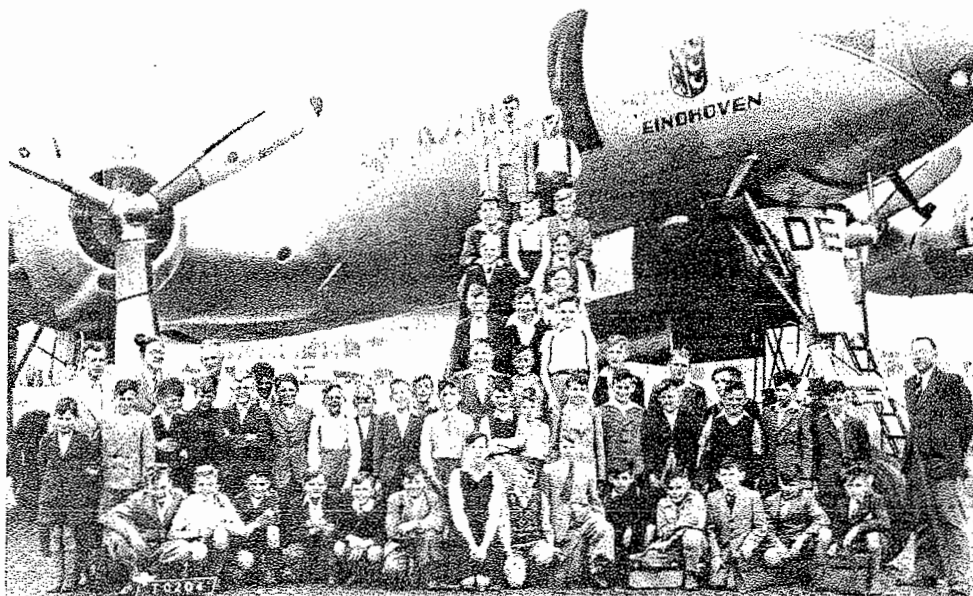
In dat jaar werden van alle klassen foto's gemaakt. U ziet de kleine Jacques op de schoolfoto in het midden. Grote klassen

waren niets bijzonders in die tijd want ik had in het jaar '47/'48 een klas met maar liefst 55 leerlingen.

In '48/'49 zat Jacques bij meester Jac. van Knippenberg in de zesde klas. In dat jaar werd een schoolreis naar Schiphol gemaakt. Op de foto staat Jacques helemaal bovenaan naast zijn jeugdvriend Jan Van Kan. Hij staat daar

proeven in een schuurtje achter hun huis. Op zekere dag is daar een ontploffing geweest en bij dat ongeluk verloor hij twee vingers. Het was in Simpelveld het gesprek van de dag.

Nadat hij zijn gymnasiumdiploma behaald had ging hij aan de universiteit van Utrecht studeren. In januari 1968 is hij zelfs gepromoveerd en heb ik een exemplaar van zijn proef-

De schoolreis naar Schiphol; Jacques bovenaan de trap rechts.

alsof hij wil zeggen: "Let maar op, ik ga het hoge opzoeken."

Jacques heeft in Simpelveld zelfs nog op de zevende en de achtste klas gezeten. Waarom is nu niet meer helemaal duidelijk. In die twee jaar zat hij bij meester Rameckers, het hoofd der school.

Na de achtste klas ging hij naar de Pancratius Mulo in Heerlen waar hij o.a. les kreeg van mijn studiegenoot Jan Jaspers. Deze zei later tegen mij dat die jongen daar niet thuis hoorde en Jacques ging na dat eerste jaar Mulo dan ook naar het Bernardinus Gymnasium in Heerlen, waar hij in 1959 slaagde voor zijn gymnasium B.

Dat de liefde voor de chemie er al jong inzat, moge blijken uit de volgende gebeurtenis die ik mij nog goed herinneren kan.

Het zal in de derde of vierde klas van het gymnasium geweest zijn en Jacques deed vaak

schrift mogen ontvangen, dat zich nu in de bibliotheek van de heemkundevereniging in Bocholtz bevindt.

Toen Jacques verleden jaar op te jonge leeftijd overleed werd dat onvoldoende in ons dorp bekend en daarom wilde ik als zijn oud-onderwijzer met dit verhaal onze vroegere dorpsgenoot voor het voetlicht brengen, want hij is waarschijnlijk de beroemdste wetenschapper die Simpelveld ooit heeft voortgebracht, waarvoor hulde.